

SCHYSSTA NÄTDEBATTER

Tack vare internet kan vi snacka med människor som har väldigt olika liv, erfarenheter och livsåskådning än oss själva. Men internet är också fyllt av näthat. Hat och hot har blivit allt vanligare.

Näthat drabbar många, men skiljer sig mellan män och kvinnor. Dessutom är personer som bryter mot normer på olika sätt särskilt utsatta – så som personer med icke svensk klingande namn eller funktionsnedsättning.

Effekterna av näthat är att många drar sig undan. Röster tystas och diskussioner förs inte. När debatter på nätet blir hätska och hårda blir personer även mer dragna till att isolera sig i grupper där alla tycker lika och har likanande livserfarenheter.

Vi behöver alla lära oss hur schyssta nätdebatter går till. Dels för att skapa ett nätklimat där alla får komma till tals men också för att få grymma debattskills. Hat och hot är knappast ett bra sätt att övertyga meningsmotståndare.

På sida 2 hittar du övningar om nätdebatter. Övningarna är till för att få dig att fundera kring hur du kan debattera online på ett schysst och övertygande sätt. Övningarna passar bra ihop med debattspelens övriga lektionsmaterial, men kan även göras som en fristående lektionsövning.

Övningarna är skapade av Skärpning, ett 3 årigt arvsfondsfinansierat projekt initierat av Make Equal i samarbete med Debattspelen.

Mer info hittar du på skarpning.nu!

NÄTBEGREPP

Här hittar du olika begrepp, strategier och argumentationsfel som en ofta stöter på online.

Nättroll

En person som skriver provocerande på nätet i syfte att dra fram känslomässiga svar, tjafs eller utdragna diskussioner som får meningsmotståndaren att slösa bort tid och energi. Nättroll är sällan intresserade av åsiktsutbyte och argumenterar ofta för saker hen egentligen inte tycker eller tror på.

Fake news

Spridning av falska nyheter eller fakta som är helt påhittade, för att lura eller locka till klick. Fake news blir ofta virala. Metros *Viralgranskare* faktakollar virala nyheter och listar bluff sajter.

Personangrepp

Ett argumentationsfel är när någon attackerar meningsmotståndaren istället för hens argument. När fokus flyttas från ämnet som diskuteras till debattören spårar ofta debatten ur.

Whataboutism

Ett trick för att byta samtalsämnet. Whataboutism går ut på att flytta fokuset från ett argument till något helt annat, som är irrelevant för debattämnet. Om en till exempel diskuterar fattigdom i Sverige är ett vanligt whataboutism-trick att säga "men barnen i afrika då?"

Concern troll

Kan på svenska översättas till "*bekymmerstroll*", en person som utger sig för att vara bekymrad eller välvillig om en fråga eller grupp men egentligen är ute efter att störa, tysta eller flytta fokus. Till exempel att under en diskussion börja ge tips och råd kring en persons ordval. "Ska du verkligen använda slang? Du tas på större allvar om du använder traditionell svenska 😊."

Godwins lag

Ett internetfenomen observerad av Mike Godwin, där ju längre en diskussion på nätet förs, desto större sannolik är det att en diskussionsdeltagare jämför någon eller någons argument med nazisterna eller Hitler.

KOM IHÅG!

Det är svårare att haka någons ton i text än öga mot öga. Det leder ofta till missförstånd och onödigt tjafs, så tänk på hur det du skriver kan uppfattas! Skippa caps lock, undvik sarkasm om du diskuterar med främlingar. Märker du att tonen i diskussionen börjar bli hätsk? Ta en paus och kolla till exempel på nåt klipp där bebisdjur äter frukter!

VISSTE DU?

35% av unga har utsatts av kränkningar på nätet. (Friends Nätrapport 2017)

Unga (12-25 år) är mest kritiska till information på nätet. (Svenskarna och internet 2017)

GRUPPDISKUSSION

- / Vad är en nätdebatt? Vad är *inte* en nätdebatt?
- / När är det viktigt att debattera på nätet?
- / Vad är skillnaden mellan att nätdebattera och att debattera öga mot öga?
- / Finns det något en inte borde skriva på nätet? Om ja, vad? Om nej, varför då?
- / Vad är viktigt att tänka på när du ska övertyga en vän på nätet? Vad är viktigt att tänka på när du ska övertyga en främling på nätet? Finns det någon skillnad?
- / Har du någon gång undvikit att debattera på nätet trots att du har velat? Vad var anledningen?
- / Påverkar likes hur du snackar online?

NÄTVERKTYG

Dela upp er i smågrupper! Kom fram till vilka verktyg på nätet som kan vara bra att använda sig av under en nätdebatt. T.ex. videoklipp, smileys, gifar, memes.

Vilka för- och nackdelar finns det med verktyget? Rangordna dem ni kommit fram till, där det bästa verktyget i nätdebatter är först och sämsta sist.

Skriv upp det bästa och sämsta nätverktyget på klassrummets whiteboardtavla. Jämför mellan grupperna. Finns det några skillnader och likheter mellan grupperna? Diskutera och argumentera för varför era två val är bäst och sämst!